

MISIJNÁ PRÍLOHA

Misijný mesiac

október 2023

© Katolícke noviny 2023
Samostatne nepredajné

Všetkým misionárom na svete, predovšetkým tým, ktorí prežívajú ťažké obdobie, chcem vyjadriť svoju blízkosť v Kristovi. Zmŕtvychvstalý Pán, drahí priatelia, je stále s vami a vidí vašu veľkodušnosť a vaše obety pre evanjelizačnú misiu na vzdialených miestach. Nie každý deň života je plný slnka, ale vždy majme na pamäti slová Pána Ježiša, ktoré povedal svojim priateľom pred svojim umučeníím: „*Vo svete máte súženie, ale dúfajte: Ja som premohol svet!*“

Z posolstva Svätého Otca Františka
na Svetový deň misií 2023

Misijná nedeľa zameriava na Slovensku svoju pozornosť na Benin. Hoci je Cirkev v tejto západoafrickej krajine mladá, nepôsobí tam už nijakí zahraniční misionári. Naopak, miestni kňazi sa stávajú misionármi.
Snímka: archív PMD

VIAC NA STRANÁCH IV, V, VII, VIII

II / AKTIVITY PMD

Pomáhajme meniť svet s Pápežskými misijnými dielami

ADOPCIA BOHOSLOVCOV

Seminaristov si môžu adoptovať jednotlivci, ale aj spoločnosti. Adopcia zahŕňa modlitbu za bohoslovca a finančnú podporu na jeden akademický rok, pričom celé štúdium trvá 4 roky. Finančná podpora môže byť mesačná, ročná alebo na celé štvorročné štúdium.

SLADKÁ POMOC – DVAKRÁT DOBRÁ ČOKOLÁDA

Kúpou čokolád podporíte misijné projekty Pápežských misijných diel. Objednať si môžete minimálne jednu krabicu čokolády *Sladká pomoc* (42 malých tyčieniek) alebo čokolády *Svätý Mikuláš, 2x rozdávač* (30 tabuliek). Čokoládky sú dostupné aj v predajnej sieti Spolku svätého Vojtecha.

OMŠOVÉ MILODARY PRE MISIONÁROV

Prostredníctvom úmyslov na slávenie svätých omší spojíte pomoc, ktorú osobne potrebujete, s podporou kňazov v misiách. Milodar môžete venovať na jednu svätú omšu, novú (9 svätých omší) alebo gregoriánske omše (30 svätých omší).

OMŠA AKO VIANOČNÝ DAR

Darujte svojim blízkym svätú omšu ako vianočný dar. Objednajte si darčekovú pohľadnicu, do ktorej môžete sami vpísať úmysly svätých omší. Týmto omšovým milodarom zároveň podporíte misionárov vo svete.

DARČEK NAVYŠE

Vianoce sú sviatkami darov. Pripravme jeden darček navyše pre deti v Afrike. Vaše príspevky budú poukazané na Misijné dielo detí, ktoré pomáha deťom v misijných krajinách. Pomôžte deťom prežiť radostnejšie Vianoce a získať viac nádeje počas celého nového roka 2024.

NAVŠTÍVTE PÁPEŽSKÉ MISIJNÉ DIELA

Tím Pápežských misijných diel pracuje v Bratislave, kde v kaplnke spoločne slávi sväté omše za všetkých podporovateľov. Kaplnku a sídlo organizácie môžete navštíviť v pracovných dňoch od 9.00 do 11.00 alebo popoludní od 13.00 do 16.00. Pozrieť si môžete aj výstavu darov, ktoré dostával na svojich misijných cestách kardinál Jozef Tomko.

Kontakt: 02/52 96 49 16, info@misijnediela.sk, www.misijnediela.sk.

POŽEHNANIE PRÍBYTKU S NÁLEPKOU NA DVERE

Domáca pobožnosť požehnanie príbytku je spojená s podporou misionárov. Zaregistrujte sa a pošleme vám text modlitby požehnanie príbytku, nálepku na dvere s nápisom 20*C+M+B*24 a leták s informáciou o možnosti podpory misionárov.

Kňazov v Afrike pribúda, hoci to nemajú ľahké

Projekt Adopcie seminaristov cez Pápežské misijné diela sa na Slovensku začal približne pred deviatimi rokmi. Posledné tri roky počet záujemcov o túto formu pomoci stále narastá.

LUCIA JEMALOVÁ

Cirkve na mnohých miestach vo svete žije a rastie. V Afrike o tom svedčí veľký počet povolaní na kňazstvo, u nás štedrosť veriacich.

Africkí seminaristi to nemajú ľahké, okrem prísneho režimu v seminári musia často bojovať aj s nevôľou zo strany príbuzných, pretože rozhodnutie odísť do seminára môže skomplikovať už aj tak ťažkú životnú situáciu v rodine. Najmä ak ide o najstaršieho alebo jediného syna, ktorý má v dospelosti povinnosť stať sa jej živiteľom.

Okrem rodiny sa africkí chlapci často dostávajú k viere v škole, ktorú navštevujú, alebo ich do kostola pozvú kamaráti. Rodina alebo jej časť pritom môže vyznávať islam či tradičné animistické náboženstvá.

NAVZDORY ODPORU

Kassin Maxime Dekoun (33) pochádza z Beninu a základnú školu ukončil v roku 2001. „Dostal som vysvedčenie a v tom čase som pocítil, že v mojom srdci niečo rezonuje. Pramenilo to z toho, že som obdivoval nášho pána farára. Volal sa Léandre Akakpo. On a jeho nasledovníci ma povzbudzovali, aby som vytrval napriek hroznému odporu zo strany niektorých mojich príbuzných, ktorí sú animisti.“

Trvalo však ďalších pätnásť rokov, kým Kassin Maxime vstúpil do seminára. „Potom už rodičia aj vďaka mojim modlitbám rozhodnutie akceptovali. Skrátka, to všetko, čo sa dialo, mi veľmi skomplikovalo moju cestu za povolaním. Aj napriek všetkému stále cítim radosť.“

BOŽIE VOLANIE

Cesta Dieu Kambale Maeleza (26) z Konžskej demokratickej republiky bola celkom rozdielna. Narodil sa v katolíckej rodine a jeho otec je katechéta. „Už od útleho veku

Kňazská príprava v Benine trvá približne 14 rokov a je veľmi náročná.

Záujem o duchovné povolania v afrických krajinách neustále rastie. Možnosť študovať umožňuje aj program Adopcia seminaristov.

V treťom ročníku strednej školy sa stal členom skupiny na rozlišovanie povolania a zostal v nej štyri roky. Po ukončení štúdia ho v roku 2017 prijali do prípravného seminára a po dvoch rokoch rozlišovania do veľkého seminára v Butembe so zameraním na štúdium filozofie.

„Som veľmi šťastný, že po troch rokoch štúdia sa teraz nachádzam v teologickom Kňazskom seminári sv. Pia X. v Murhese, aby som pokračoval na svojej ceste ku kňazskej službe a ešte zreteľnejšie počul hlas, ktorý sa ozýva hlboko v mojom vnútri – Božie volanie.“

Pápežské misijné diela aktuálne podporujú 16 afrických seminárov v trinástich krajinách.

som s ním chodil na sväte omše. Zakaždým ma uchvátilo, ako kňaz pri oltári kázal a spieval počas celej eucharistickej slávnosti.“

Kňazský život považoval za výnimočný, pretože kňaz vždy prijal každého človeka, vypočul

ho a pokojne sa s ním porozprával. „Najčastejšie som ho vídaval pri modlitbe ruženca. Rovnako som obdivoval aj seminaristov, ktorí prichádzali do farnosti na stáž.“

Na základe týchto skúseností sa rozhodol, že bude kňazom.

Vydrená cesta za kňazstvom

Na Slovensku máme predsudky, že v Afrike sa mladí hrnú do seminárov, aby si v budúcnosti zabezpečili lepší život a vyšší spoločenský status. V Benine sme však pochopili, že to tak ani zďaleka nie je.

MAREK POLÁČEK

Benin, kedysi známy ako Dahomé, má krásny názov. Slovo *benin* totiž po francúzsky znamená mierny. A naozaj, pri nakrúcaní filmu *Halier chudobnej vdovy* sme sa s kameramanom Lukášom Strakom a s tímom Pápežských misijných diel cítili v tejto krajine výborne. Ľudia boli mierni a počasi na africké pomery tiež.

BENINSKÍ KŇAZI A SEMINARISTI

Dnes už v Benine nepôsobia takmer žiadni misionári z Európy. Práve naopak, kňazi odtiaľto odchádzajú na misie do iných afrických krajín, niektorí aj do Európy.

Evanjelium sem priniesli misionári z Francúzska len pred 160 rokmi. Teraz má tunajšia cirkev vyše 1 500 kňazov, prevažne v mladom veku. V šiestich kňazských seminároch študuje takmer 600 bohoslovcov. A každý má na Slovensku rodinu alebo spoločenstvo, ktoré sa za neho modlí a podporuje ho.

Hoci sme v tejto krajine na západnom pobreží Afriky boli už takmer pred rokom, s niektorými bohoslovcami zo seminára v Tchanvédji si stále píšem a teším sa na rektora Ambroisa, ktorý má prísť na návštevu Slovenska. Nielenže sa porozprávame tým krásnym francúzskym jazykom, ale jeho radosť a nadšenie pre život a pre Krista sú dosť nákazlivé. Je mi pri ňom dobre. Takisto, ako mi bolo dobre v Benine.

URPUTNÝ BOJ ZA POVOLANIE

Ako to teda v Afrike je s motiváciou na kňazstvo? Aj keby prísny sitom výberu prešiel niekto, kto by sa chcel stať kňazom z materialistických dôvodov, v skúške formácie trvajúcej zhruba 14 rokov neobstojí. Režim v afrických seminároch je až vojenský a celý deň je rozdelený medzi štúdiom, modlitbu a manuálnu prácu.

Do filmu *Halier chudobnej vdovy* sme chceli nakrútiť nejaké dojímavé

príbehy cesty k duchovnému povolaniu. Rektor Ambroise zo svojich 130 seminaristov vytypoval desiatich, ktorí nám v prvý večer našej návštevy vyrozprávali svoj príbeh.

Všetci museli už ako chlapci za svoje povolanie naozaj urputne bojovať – postaviť sa proti rodine, nedať sa odradiť extrémnou chudobou, vzoprieť sa tradíciám. Nielenže je muž, ktorý nemá ženu a deti, v Afrike považovaný za menejcenného, ale väčšina mladých mužov pochádzala z prostredia tradičného náboženstva, rôznych siekt alebo z prostredia obrovskej biedy.

To, že tvrdohlavo išli za Božím volaním, si vyžadovalo obrovskú motiváciu. A navyše, keby to nebola Božia vôľa, tak to „nedajú“ vôbec.

RENÉ A OLIVIÉR

Pri Reném, tichom a láskavom chalanovi, sme sa už začali všetci smiať, keď sme siedmy raz počuli „on m'a frappé“, „bili ma“. Rozprával to totiž s takou samozrejmosťou a takým štýlom, akoby povedal, že si išiel zabehať. Jeho rodičia boli

najprv vyznávači voodoo a potom prestúpili do nejakej sekty. Keď Reného ich bitky pre návštevy katolíckeho kostola neodradili, a predsa len vstúpil do seminára, tak ho prekliali. Bol medzi štyrmi chalanmi, ktorých sme si nakoniec vybrali pre náš film a s ktorými sme potom týždeň nakrúcali.

Oliviér by mal byť čoskoro vysvätený za diakona. Má už 43 rokov a neľahkú cestu ku kňazstvu opisuje takto: „Moje povolanie sa začalo prebúdať po sne, ktorý sa opakoval. Videl som, ako slúžim svätú omšu – Eucharistiu. Z dôveril som sa s tým nášmu kňazovi. Ten mi povedal, že ak nebudem chodiť do školy, nemôžem sa stať kňazom. Môj otec bol krajčír a chcel, aby som po ňom prebral remeslo, tak som sa učil šiť.“

Do školy začal chodiť až ako štrnásťročný! Ostatné deti mali šesť-sedem rokov. Bol najväčší a posmievali sa mu. Všetky tie nepríjemnosti a posmešky však obetoval Bohu a vydržal len preto, aby sa mohol stať kňazom.

Reného zaujalo, keď sa kňaz v jeho farnosti obliekal do omšového rúcha, a zatúžil byť raz ako on.

NEDOTÝKAŤ SA

Aby sme nenakrúcali len v seminári, občas sme vyrazili navštíviť rodiny seminaristov na vidieku. V rodine Amoura sme sa cítili dosť nepríjemne. Otec svojho syna ani poriadne neprívitál a hneď mu aj pred nami strčil ruku do vrečka bielej reverendy a zobral mu za hrst drobných papierových peňazí.

Amour vedel, ako to bude, a preto si väčšie bankovky nechal v aute. Jeho otec má 15 detí so šiestimi ženami. Už na prvý pohľad sa zdal dosť agresívny. Všetky ženy od neho buď ušli, alebo za záhadných okolností zomreli. Amour na svoje detstvo spomína chladne, bez emócií: „Keď mi zomrela mama, otec ma vyhnal z domu. Ako desaťročný som musel odísť zo školy a začať robiť pomocné murárske práce. Na stavbách som robil tri až štyri roky.“

Jeho otec je vyznávač tradičného náboženstva voodoo. „Priviedol ma

na svet, ale odmietol sa o mňa starať a nechcel ma ani vidieť. Ale jeden cudzí kňaz, ktorý nebol z mojej rodiny, ma prijal vo svojom sirotinci ako vlastného syna. To ma šokovalo. To ma zasiahlo. Chcel som byť ako on, aby som tiež mohol pomáhať druhým.“

Kvôli filmu nám Amourova rodina vo svätyni voodoo za 10 eur aj predviedla ich rituál. Vo filme sme totiž potrebovali dať do kontrastu život vyznáčov voodoo a život kresťanov. Potrebovali sme nakrútiť živé zábery. Keď som sa chcel s voodoo – tajomným mužom v čudných háboch s rohami, soškou na hlave a v 35 stupňoch aj v bielych rukaviciach – rozlúčiť a podať mu ruku, okolostojaci vyznávači až skríkli: „Ne touchez pas!“ Nedotýkať sa!

ČO BOH Hovorí SMÄDNÝM

S rektorom seminára Ambroisom sme sa zhovárali aj o tom, ako je možné, že v Benine majú toľko kňazských a rehoľných povolání a u nás je ich čím ďalej menej. Situáciu mi vysvetlil takto: „Keď sa

dnes hovorí, že v Európe je čoraz menej povolání, pýtam sa: Boh tam už mladých ľudí nevolá? Nezaúčim sa o nich? Samozrejme, že ich volá. Boh nikdy neprestáva volať. Ale vonkajšie podmienky nie sú vhodné nato, aby mladý človek počul Boží hlas. Topí sa totiž v prílišnom hluku a v záplave materiálnych vecí.“

Beninský kňaz poukázal na to, že do popredia sa dostali iné hodnoty, ktoré ľudia umiestnili nad Boha. Mladý človek je neustále mimo seba, takmer vôbec sa nevenuje svojmu vlastnému vnútru. „Nemôže tak začuť hlas, ktorý ho volá: Poď aj ty za mnou. V krajinách, ako je tá naša, máme, naopak, veľkú skúsenosť s nedostatkom.“

Fyzická skúsenosť s materiálnym nedostatkom robí podľa neho srdce a ducha človeka citlivejším na ten najväčší smäd – na smäd po Bohu. A tak môžu mladí ľudia ľahšie začuť, čo im Boh v tichu srdca hovorí.

DAROVAŤ AJ SVOJ ŽIVOT

V južnej časti Beninu sa nachádza cintorín, kde sú pochovaní prví

misionári, ktorí do krajiny prichádzali v druhej polovici 19. storočia. Návšteva cintorína je veľmi dojímavá, lebo všetci tí francúzski misionári zomierali mladí. Po príchode do krajiny tam slúžili polroka, rok, maximálne dva roky a zomreli na následky malárie a iných chorôb. Rektor seminára Ambroise Kinhoum hovorí o nich s veľkou úctou.

„Seminaristi vo Francúzsku sa, samozrejme, dozvedali, že ich starší spolužiaci už nežijú. No neodradilo ich to, aby do Dahomé odišli aj oni. Opúšťali svoju rodnú krajinu s vedomím, že čoskoro zomrú, že sa už domov nevrátia. Napriek tomu odchádzali na misie.“

Je presvedčený, že do tejto obety ich pohánala túžba priniesť evanjelium našim predkom. „Túžili darovať svoj vlastný život, aby sa aj iné národy mohli dozvedieť o Kristovi a prijať ho. My sme duchovným ovocím týchto misionárov mučeníkov. Pripravujeme sa na to, aby sme sa raz aj my mohli stať skutočnými misionármi. Sme ochotní ísť hocikam, možno raz aj na Slovensko, aby sme

Amoura televízny štáb poprosil, aby mu ukázal svoju rodinu, ktorá sa stále hlási k tradičnému náboženstvu voodoo.

Seminarista Olivier sa učil za krajčírka. Každý deň seminaristi dve hodiny manuálne pracujú, aby si zabezpečili vlastnú stravu a udržiavali chod seminára.

Amour, po francúzsky láska, pri eucharistickej procesii seminaristov v dedine.

Seminár v Tchanvéjdi v Benine – vyvesenie štátnych vlajok pri príležitosti návštevy misijného tímu Pápežských misijných diel.

mohli priniesť radosť evanjelia tým, ktorí nás evanjelizovali pred stopäťdesiatimi rokmi.“

Misionári v Benine obetovali život a ich nasledovníci sú dnes pripravení darovať svoj život, mladosť, poznanie, jednoducho všetko. „Túžime, aby aj dnes ľudia lepšie spoznávali Krista, čoraz viac ho milovali a slúžili mu. Či už na Slovensku, alebo hocikde inde vo svete.“

AUTOR JE DOKUMENTARISTA.

SNÍMKY: AUTOR A JEHO ARCHÍV

Látka ako komunikačný prostriedok

KANGA, ANKARA, KENTE ALEBO KIKOJ NIE SÚ LEN NÁHODNÉ CUDZIE SLOVÁ. SÚ TO NÁZVY LÁTOK, KTORÉ V SEBE SKRÝVAJÚ PESTROSŤ AFRICKÉHO KONTINENTU.

ZUZANA HALLOVÁ

Africké látky už na pohľad hýria farbami, vzormi a extravaganciou. Za tým všetkým sa skrýva umenie a jazyk, ktorý si uchováva význam naprieč krajinami a národmi celého kontinentu. Pozrime sa na *kangu*. Túto látku určite zoženiete na každom trhu v Keni či Tanzánii.

LÁTKA, KTORÁ ZJEDNOCUJE

Kanga má hlboký kultúrny a spoločenský význam v celom regióne Indického oceánu a už viac ako sto rokov patrí k najobľúbenejším kultúrnym predmetom v tejto oblasti Afriky. Zo Zanzibaru sa rozšírila do okolitých krajín. Okrem Tanzánie sa s ňou určite stretnete v Keni a Ugande.

V rámci Kene je *kanga* spoločnou niťou, spájajúcou a zjednocujúcou kultúry, generácie, spoločenské vrstvy, miestnych obyvateľov a cudzincov v pestrom a dynamickom svete jej dizajnu.

Látka s množstvom rozmanitých druhov použitia sa od swahilských pobrežných komunít postupne rozšírila do celej krajiny a dnes ju pozná takmer každý človek v Keni a v kenských komunitách po celom svete.

Ženy si ju rôznym spôsobom ovíjajú okolo tela, prikrývajú a nosia deti, podporujú bremená nesené na hlave alebo chrbte. Používa sa na výrobu oblečenia, tašiek, obrusov, závesov a mnohých ďalších predmetov každodennej potreby.

NA ZAČIATKU BOLA SLIEPKA

Názov *kanga* pochádza zo swahilského slova pre perličku, ktorá je čierna s bielymi škvrkami. V 19. storočí boli vo východnej Afrike obľúbené niektoré druhy látok. Medzi ne patrila lacná biela bavlnená látka dovážaná zo Spojených štátov amerických s názvom *merikani*, ktorú nosili ženy.

Merikani začali miestni obchodníci s rastúcim dopytom farbiť na

tmavomodrú alebo čiernu. Prvé vzory boli vytlačené blokovou tlačou a mali opakujúce sa čierno-biele bodkované motívy, ktoré inšpirovali názov *kanga*. Dnešné *kangy* sú omnoho pestrejšie. Vďaka svojmu dizajnu je táto látka zreteľne rozpoznateľná od iných afrických textílií. Jej základnú štruktúru tvorí vzorovaný okraj (*pindo*) obklopujúci

ústredný motív (*mji*) a swahilské príslovie alebo frázu (*jina*). Veľmi obľúbené sú aj citáty zo Svätého písma.

Tkanina s potlačou obdĺžnikového tvaru meria približne 150 cm x 110 cm a predáva sa v pároch. Používajú sa dve alebo viac zvyčajne živých, veľmi sýtych farieb a výrazných vzorov, dominujú kvetinové a faunové.

LÁTKA S NÁZOROM

Kanga sa stala komunikačným prostriedkom zameraným na integráciu a individualizáciu. Obrázky a swahilské texty napísané na *kan-*

Kvetinové motívy vládnu *kangám*, ale najdôležitejším znakom je aj tak swahilská múdrosť alebo porekadlo napísané na okraji.

gách sa používajú na odovzdávanie rôznych posolstiev vrátane tých, ktoré sa týkajú sociálnych, politických, náboženských, zdravotných alebo rozvojových otázok.

Swahilské ženy ich používajú najmä na odovzdávanie osobných správ svojim priateľom, manželom a rodinám. Existujú *kangy*, ktoré sa tlačia a používajú ako nástroje kampane, na náboženské posolstvá, zvyšovanie povedomia o rôznych problémoch, ako je napríklad HIV.

Svoju úlohu zohrali aj v boji o nezávislosť a oslobodenie od kolonializmu. Niektoré sú menej vznešené a zobrazujú vplyvné celebrity a politikov, dokonca aj samotného prezidenta.

VÝZNAM KANGY V KOMUNITÁCH

Táto látka je dôležitá na posilňovanie kultúrnej identity žien v Keni, najmä na pobreží Indického oceánu, kde je súčasťou tradičného odevu Swahilov už viac ako storočie. *Kanga* zohráva rôzne úlohy v životných etapách kenských komunít vrátane narodenia, iniciácie, svadby, staroby a pohrebu.

Napríklad v kmene Kikuju sa *kanga* dáva matke a starej mame novorodenca. Dieťa môže byť tiež zabalené do nezastrihnutého a zošitého páru *kangy*, aby sa mu dostalo prosperity, sily a krásy. V čase dospievania zase mladé dievčatá dostávajú červené a čierne *kangy* a rituálne ich odovzdávajú svojej matke ako vďaka za dar vedomostí do života mladej ženy.

Počas svadby sa na zem položí niekoľko *káng*, aby po nich nevesta mohla kráčať, keď odchádza z domu. Medzi moslimami sa *kanga* používa na umývanie zosnulých. Ponúka sa aj ľuďom, ktorí stratili svojich blízkych, ako symbol útechy.

Aj v skromných podmienkach prináša bavlnená látka do života ľudí krásu a ľudskú dôstojnosť zahalenú do pestrosti.

Masajské ženy používajú *kangy* ako plášť. Snímky: autorka

Afrika, zodvihni hlavu

Na brehu Guinejského zálivu leží africká krajina Benin. Má za sebou kráľovskú, otrokársku, ale aj marxisticko-leninskú minulosť. Ku kresťanstvu sa v nej hlási približne polovica obyvateľov.

Dnešné hlavné mesto Beninu bolo založené v kráľovstve Gunov. Keď sa v 15. storočí vylodili na brehu krajiny portugalskí moreplavci, dali mu meno Porto-Novo, lebo im vraj veľmi pripomínalo portugalské Porto. Z mesta sa stal dôležitý prístav.

Dnes je možno málo známa, ale zato očarujúca metropola považovaná za najkrajšie mesto v krajine. Objavíte v nej afrobrázilsku štvrť, ktorú založili potomkovia otrokov, aj staré francúzske a portugalské koloniálne štvrte s nádhernými rezidenciami.

Medzi najnavštevovanejšie miesta patrí Katedrála Notre-Dame, postavená v roku 1864 na brehu lagúny, a baroková Veľká mešita, ktorú v roku 1912 vybudovala miestna brazílska komunita v štýle brazílskych kostolov. Výnimočné je aj etnografické múzeum v bývalom kráľovskom paláci.

PANNA MÁRIA Z LAGÚN

V roku 1954 sa beninskí pútnici plavili do Lagosu v Nigérii na Prvý mariánsky kongres v západnej Afrike. Ich loď sa neďaleko Porto-Novo dostala do problémov. Pútnici s dôverou volali k Bohu i Pannu Máriu a prosili ich o pomoc. K stroskotaniu lode v lagúne nakoniec nedošlo a pútnici boli zachránení.

Z vďačnosti za záchranu bol v decembri 1959 na brehu lagúny položený základný kameň mariánskeho pútnického centra Panny Márie z Lagún – Maria Tokpa. Odvtedy je svätyňa pre tisíce návštevníkov miestom modlitby, uzdravenia a duchovnej obnovy. Vďaka ich horlivosti a oddanosti sa stala obrazom prvotného spoločenstva Ježišových učeníkov zotrúvajúcej na modlitbách a oázou vytúženého pokoja.

EKOLOGICKÉ POLNOHOSPODÁRSTVO

S myšlienkou vytvoriť Centrum udržateľného poľnohospodárstva Songhai prišiel dominikánsky kňaz

Katedrála Notre-Dame je centrom duchovného, ale aj spoločenského života beninskej metropoly.

Aj v Benine je jedným z hlavných pokrmov fufu, ktoré sa pripravuje z batatov alebo manioka.

Beninské ekologické poľnohospodárstvo inšpirovalo aj okolité krajiny.

Snímky: www.istockphoto.com, profimedia.sk, wikimedia commons/cc/Oziasleieux, wikimedia commons/CC/Lovelyn Obiakor

a prírodovedec Godfrey Nzamujo. Jeho túžbou bolo vrátiť dôstojnosť kontinentu spustošenému vojnami a hladomorom. Spočiatku mu nikto neveril a jeho iniciatívu prijal s dôverou iba Benin. Dnes sa model Songhai postupne uplatňuje v ďalších pätnástich afrických krajinách.

Cieľom spoločnosti Songhai je prispievať k rozvoju Afriky vytváraním zelených vidieckych sídiel a budovaním ekologického poľnohospodárstva. „Nepoužívame chemikálie – tancujeme s prírodou a skúmame, ako funguje,“ hovoria mladí ľudia, ktorí sa zároveň usilujú, aby bolo ich poľnohospodárstvo konkurencieschopné.

SMUTNÁ CESTA OTROKOV

V priebehu dvoch storočí bolo z mesta Ouidah na pobreží Beninu

deportovaných viac ako milión afrických otrokov. V reťaziach ich viedli z trhu na lode smerujúce do Brazílie a Karibiku v ústrety neznámemu osudu.

Na pripomienku tejto bolestnej histórie dala beninská vláda vybudovať pietne miesto s názvom Cesta otrokov. Trasa meria 2,5 kilometra a sú na nej umiestnené pamätné tabule či sochy pripomínajúce jednotlivé etapy posledného putovania otrokov z ich domoviny.

Prichádzali k Stromu zabudnutia, ktorý museli niekoľkokrát obísť, a zotrúvajú v čiernej chatrči, kde si mali privyknúť na strašné podmienky cesty loďou. Na konci ich čakala Brána do nenávratna – pozoruhodný pamätník postavený na pláži so zobrazeniami silných scén mužov a žien spútaných reťazami.

BENINSKÁ KUCHYŇA

Základ beninskej kuchyne tvorí maniok, kukurica, ryža a bataty. Väčšina pokrmov sa pripravuje s čili, soľou, cibuľou a paradajkami na palmovom alebo arašidovom oleji.

Beninským národným jedlom je *kuli-kuli*. Pripravuje sa z rozomletých arašidov, ktoré sa ochutia soľou a korením, vytvarujú sa do guľôčok alebo sušenok a vypražia v oleji. Podávajú sa teplé alebo studené.

Základnou prílohou k jedlu je *fufu*. Vznikne tak, že sa bataty alebo maniok s banánmi plantain rozdrví v mažiari, pridá sa voda a zmes sa mieša, kým nevznikne hladká gumovitá zmes. Z nej sa vytvárajú guľky, ktoré sa vkladajú do duseného mäsa alebo polievky. Chuťovo sú nevýrazné, ale v dusenom mäse získavajú korenistú príchuť.

JANA PALKOVIČOVÁ

Misijný kvíz o Benine

Otestujte si vedomosti o africkom Benine. Práve táto krajina sa stala hlavnou témou Misijnej nedele 2023. Všetci súťažiaci, ktorí do 3. novembra 2023 pošlú aspoň päť správnych odpovedí, budú zaradení do žrebovania o sedem hodnotných cien.

1. Slovensko spojil s Beninom aj film režiséra Mareka Poláčka zachytávajúci príbeh pani Kataríny z Lendaku a seminaristov v Benine, ktorých spája modlitba a pomoc. Aký je názov filmu?

- A) Adopcia bohoslovcov
- B) Halier chudobnej vdovy
- C) Poklad v nebi

2. Ako sa volá hlavné mesto Beninu?

- A) Lagos
- B) Cotonou
- C) Porto-Novo

3. Po 162 rokoch nepretržitej evangelizácie má dnes Cirkev v Benine desať diecéz s množstvom rehoľníkov, rehoľníčok a kňazov. Koľko domorodých kňazov má dnes Benin?

- A) 1 500
- B) 30
- C) 350

4. V sklených a plastových fľašiach rôznej veľkosti sa na stolíkoch, ktoré husto lemujú takmer všetky beninské cesty, predáva tekutina žltohnedej farby. Čo sa v nich nachádza?

- A) kokosový nápoj
- B) benzín
- C) olivový olej

5. Základom viacerých typických beninských jedál je maslo. Aké?

- A) maslo z kravského mlieka
- B) maslo z ťavieho mlieka
- C) arašidové maslo

6. Koho si v Benine adoptovali slovenskí veriaci?

- A) kňazov
- B) deti
- C) seminaristov

7. Ktoré dve krajiny susedia s Beninom?

- A) Keňa, Etiópia
- B) Nigéria, Malawi
- C) Nigéria, Togo

8. Aký je v Benine úradný jazyk?

- A) francúzština
- B) angličtina
- C) španielčina

Pravidlá súťaže

Do žrebovania o sedem hodnotných cien budú zaradení súťažiaci, ktorí správne odpovedia aspoň na päť z ôsmich súťažných otázok, pri odpovedi budú mať nalepený kupón a uvedú svoje meno, adresu a telefónne číslo. Odpovede posielajte najneskôr do 3. novembra 2023 na adresu: *Katolícke noviny*, P.O. Box 276, 810 00 Bratislava 1. Správne odpovede a mená výhercov budú uverejnené v *KN 45*, ktoré vyjdú s dátumom 12. novembra 2023.

Zapojením sa do súťaže udeľujete súhlas so spracovaním svojich osobných údajov v súlade s podmienkami súťaže (zaslanie odmeny, respektíve kontaktovanie z dôvodu výhry). Vaše osobné údaje budú v redakcii *Katolíckych novín*, Kapitulská 5, Bratislava, po skončení súťaže do 30 dní zlikvidované v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady EÚ 2016/679 zo dňa 24. 4. 2016 o ochrane osobných údajov (GDPR). Štatút súťaže je dostupný na internetovej stránke www.katolickenoviny.sk.

Ceny venujú:

Pápežské misijné diela na Slovensku

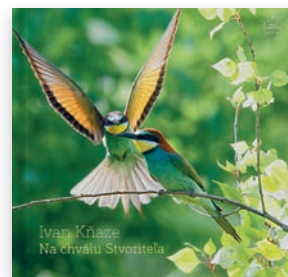
1. cena

Krabica čokoládok
Sladká pomoc
(42 kusov)

2. cena

Kniha
Na chválu Stvoriteľa

3. cena

Kolekcia misijných káv – zrnková a mletá

4. cena

Hra *Bystrý misionár*

5. cena

Misijná ovečka

6. cena

Misijný somárik

7. cena

30 modlitieb
pred jedlom

KUPÓN

Misijná príloha

Kn

október 2023